

“แม่ฮ่องสอน” เป็นหนึ่งในจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเหนือซึ่งติดกับชายแดนของประเทศพม่า จึงไม่น่าแปลกที่ประชาชนทั้งฝั่งไทยกับฝั่งพม่าจะมีการติดต่อค้าขายตามแนวชายแดนกันมาตั้งแต่อดีต

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทางเอกสาร ประกอบกับการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทำให้พบว่า “แม่ฮ่องสอน” นั้นเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางการค้าชายแดนหลายด้าน และในขณะเดียวกันก็เป็นจังหวัดที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคด้านการค้าชายแดนหลายด้านเช่นกัน

ถ้ามองในมุมด้านศักยภาพทางการค้าชายแดนของแม่ฮ่องสอนนั้นพบว่าที่ตั้งของจังหวัดเป็นทำเลที่ดีทั้งในด้านที่อยู่ใกล้กับเมืองที่สำคัญๆของประเทศพม่า เช่น ผาจอม แม่แจ่ม ลอยก่อ ดองกิ(ดองยี) ดองอุ เปงมานา และในขณะเดียวกันจากการที่แม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทิวเขาน้อยใหญ่และป่าไม้จึงทำให้มีสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทั้งในเชิงนิเวศน์ และในเชิงวัฒนธรรมมากมายจนกลายเป็นแหล่งดึงดูดทั้งนักท่องเที่ยวและผู้สนใจลงทุนด้านการท่องเที่ยวดังกล่าว

และเมื่อเข้าไปดูศักยภาพของผู้ที่ประกอบการค้าตามแนวชายแดน เราพบว่าผู้ที่ประกอบการค้าดังกล่าวนั้นทำการค้ามายาวนาน มีสายสัมพันธ์ที่ดีกับคู่ค้า และสามารถพูดภาษาท้องถิ่นได้ ซึ่งตรงจุดนี้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในด้านการค้ากับคู่ค้าฝั่งพม่า

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทิวเขาน้อยใหญ่และป่าไม้ จึงทำให้สภาพทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวกลายเป็นอุปสรรคในด้านการค้าตามแนวชายแดน ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเส้นทางคมนาคม โดยเฉพาะถนนที่เชื่อมต่อไปยังจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนยังเป็นทางลูกรัง และบางช่วงของเส้นทางที่ขรุขระและคดเคี้ยวจึงทำให้รถที่บรรทุกสินค้าบางคันต้องประสบอุบัติเหตุ ดังนั้น การขนส่งสินค้าส่วนใหญ่จึงทำในฤดูแล้ง

นอกจากนั้นแม่ฮ่องสอนยังประสบกับปัญหาเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ เช่น ไฟฟ้าไม่เพียงพอกับการขยายตัวของจังหวัด เป็นต้น และเนื่องจากแม่ฮ่องสอนตั้งอยู่ติดกับชายแดนของประเทศพม่าซึ่งมีชนชาติส่วนน้อยต่างๆอาศัยอยู่ เมื่อมีการสู้รบระหว่างรัฐบาลทหารพม่ากับชนชาติส่วนน้อยในพม่า ก็ส่งผลให้แม่ฮ่องสอนต้องเผชิญกับปัญหาผู้หนีภัยจากการสู้รบ

นอกจากนั้น แม่ฮ่องสอนยังต้องเผชิญกับปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาแรงงานต่างด้าวซึ่งต้องการเข้ามาทำงานในประเทศไทยเนื่องจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหายาเสพติด ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อถึงเรื่องของการค้าขายตามแนวชายแดน

นอกจากนั้น เรายังพบว่าเนื่องจากความไม่พร้อมของระบบธนาคารจึงทำให้ผู้ประกอบการค้าตามแนวชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยส่วนใหญ่ต้องชำระหนี้ค่าสินค้าโดยวิธีการแลกเปลี่ยนสินค้า ชำระเป็นเงินสดซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นเงินบาท ชำระโดยผ่านตลาดแลกเปลี่ยนเงินนอกระบบหรือโปกยก๊วน เป็นต้น

“Mae Hong Son” is a Northern Province that has border with Burma. People of both Thai and Burma Border have a history of Trade and exchanges. Trading in this area has developed accordingly, particularly when Burma has moved the capital city to Pinmana and then Mae Hong Son happened to be a Thai province that is geographically rather close to this Burma’s new capital.

From Document studies and direct field studies, the research team has found out that “Mae Hong Son” is a province that has promising potential in many aspects but at the same time many difficulties to face as well regarding this border-trade.

In view of potential, Mae Hong Son has a geographically advantage. The province is located near many important cities of Burma such as Pajog, Maejae, Loykho, Tyorgkye, ToghI, and Pinmana. At the same time, Mae Hong Son itself is quite mountainous and also gleam and rich with forest, making the province a tourist attraction site ecologically and culturally. Mae Hong Son attracts both tourists and investors.

From the angle of the merchants, we have found out that they usually have been doing their trade for a long time, have good mutual relation with these trade-partners, and also have the ability to handle the local language which is a very significant point in trading with this partners-particularly these in Burma.

Mae Hong Son, as mentioned before, is a very mountainous province, however, this character of the province becomes a difficulty for the border-trade itself. Transportation sometimes is not easy. Some roads, particularly those linking to the meeting point along the border are in bad condition, bumpy and winding, which can cause accidents for the transporting vehicles. Most of the transportation is done, therefore, during the dry season.

Moreover, the province also has infrastructure problem. For instance, the electricity is more sufficient for the expanding of the province.

From the fact that Mae Hong Son locates at the border with Burma, where different ethic groups inhabitants. When there is a conflict between the military government of Burma with the ethic groups, Mae Hong Son consequently face the problem of refugees.

Besides that, Mae Hong Son has to face the problem of illegal immigrants, foreign labors seeking works in Thailand because of economical difficulties in their homeland, problem of human-traffic, and also drugs problem. These problems affect the border-trade also.

Besides that we found out that the banking system is not so difficult ye, and most the trade exchange are done in such in Thai Baht currency, therefore, many time is done in the black market.